

2 ni Epereli, 2018

Kivei Ira Na: Vakaitutu Raraba; Mataveiliutaki Raraba ni Mataisoqosoqo; Vitusagavulu ni iWasewase; Peresitedi ni iTeki, Kaulotu kei na Tikina; Bisopi kei na Peresitedi ni Tabana; Matabose ni Veiliutaki ni iTeki kei na Tabanalevu

(Me wiliki ena soqoni ni sakaramede)

Kemuni na Taciqu kei na Ganequ:

Na Veiqaravi ni Vakaqacotaki na Kuoramu ni Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei

E vakaraitaka na veiqaravi vakalotu ni iVakabula e rua na ivakaro cecere: “Mo lomani Jiova na nomu Kalou e na lomamu taucoko, kei na yalomu taucoko, kei na nomu nanuma kecega” ka “Mo lomana na kai nomu me vaka ko lomani iko” (Maciu 22:37, 39). Ena yalo oqori, a vakavulica o Jisu, “Raica au sa digitaki kemudou mo dou qaravi ira na tamata oqo.” (3 Nifai 13:25).

Me vakanamata kina na sasaga ni kuoramu ni Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei me ra veiqaravi me vaka a vakavulica na iVakabula, keitou sa vakaraitaka kina na veisau oqo:

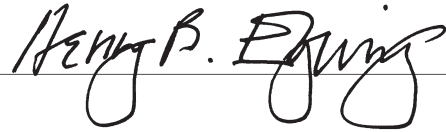
- **Ena tabanalevu, ena dua na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki.** O ira na lewe ni kuoramu ni italatala qase kei na bete levu era sa na cokovata me dua ga na kuoramu ka dua na kena mataveiliutaki. Sa lesi ka vakatokai na kuoramu oqo me “kuoramu ni italatala qase,” ka sa na sega tale ni caka na ilawalawa ni bete levu.
- **Ena iteki, ena dua na kuoramu ni bete levu.** Ena tomana tikoga na mataveiliutaki ni iteki na nona veiqaravi ni mataveiliutaki ni kuoramu ni bete levu. O ira na lewe ni kuoramu oqo sai ira na bete levu era veiqaravi tiko ena gauna oqo ena mataveiliutaki ni iteki, ena matabisopi, ena matabose cecere, ka cakacaka tiko vaka-peteriaki.
- **Na veiqaravi oqo sa mai sosomitaka na veituberi ena vuvale kei na veisiko ni veivakavulici.** Na kena sa vakatikitikitaki na parokaramu ni veituberi ena vuvale kei na veisiko ni veivakavulici sa mai sasaga cokoti vata ka vakatokai me “veiqaravi,” ka raici tiko mai vei ira na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei ena veidusimaki nei bisopi. Na veiqaravi sai koya na loloma sa Vakarisito vei ira na tamata ka veivuke me sotavi na nodra gagadre vakayalo ka vakayago.
- **Okata na itabagone ena veiqaravi.** Sa rawa me ra oka ena veiqaravi oqo o ira na iSakisaki kei ira na Leba me ra itokani vei ira na lewe ni iSoqosoqo ni Veivukei, kei ira na bete kei na ivakavuvuli me ra itokani vei ira na lewe ni Matabete i Melikiseteki.

Na veisau oqo ena kuoramu me na vakamuri sara vakatotolo. Na veisau ni veiqaravi oqo ena taura toka e dua na gauna ia mena tuvai ena kena totolo duadua. Na ikuri ni itukutuku sa tiko ena ministering.lds.org/fij.

Wekamuni dina:

Handwritten signature of Russell M. Nelson in cursive script, positioned above a horizontal line.

Handwritten signature of Dallin H. Oaks in cursive script, positioned above a horizontal line.

Handwritten signature of Henry B. Eyring in cursive script, positioned above a horizontal line.

Na Mataveiliutaki Taumada

Na Veiqaravi kei na Veivakaqacotaki ni Kuoramu ni Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei

NA LOTU I
JISU KARISITO
NI YALODODONU
EDAIDAI

Vakau vata kei na ivola ni Mata-veiliutaki Taumada ni 2 ni Epereli, 2018.

E vakaraitaka na veiqaravi vakalotu ni iVakabula e rua na ivakaro cecere: “Mo lomani Jiova na nomu Kalou e na lomamu taucoko, kei na yalomu taucoko, kei na nomu nanuma kecega” ka “Mo lomana na kai nomu me vaka ko lomani iko” (Maciu 22:37, 39). Me vaka ni ra sa gadreva vakaidina tiko na lewe ni Lotu ni iVakabula mera Nona tisaipeli, e dodonu meda muria na Nona kerekere meda lomana ka qarava na Tamada mai Lomalagi kei ira na Luvena. “Kevaka ko sa lomani au, mo muri au ka talairawarawa ki na noqu ivakaro,” sa kaya nai Vakabula (V&V 42:29). E vakatavulica na Tui o Penijamini, “Ko ni sa qarava tiko na nomuni Kalou ena gauna ko ni qaravi ira tiko kina na wekamuni” (Mosaia 2:17). A tinia o Alama na noda itavi ena usutu, “O koya era sa qaravi ira kina na nodra tamata, ka vakani ira ena veika ni bula dodonu” (Mosaia 23:18).

Me vukei keda yadua meda vakayacora na ituvatuva vakalou ni nodra lomani ka qaravi na tamata, sa vakaraitaka kina na Mataveiliutaki Taumada na veisau oqo, sa tuvanaki me vakanamata kina na nodra sasaga na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei ena veiqaravi me vaka a vakayacora na iVakabula. Na veisau oqo e oka kina oqo:

- **Ena tabanalevu, ena dua na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki.**
- **Ena iteki, ena dua na kuoramu ni bete levu.**
- **Na veiqaravi oqo sa mai sosomitaka na veituberi ena vuvale kei na veisiko ni veivakavulici.**
- **Okati ira na itabagone ena veiqaravi.**

Ena kena tokoni na veisau oqo, sa sega tale ni na vakayacora na tabanalevu kei na iteki na soqoni ni komiti e cake ni matabete. Ke basika mai e dua na kauwai ena tabanalevu, me vakataka na leqa bibi ni vuvale se bolebole tawakilai ni welefea, me na veivosakitaki ga ena bose ni matabisopi ena veisotavi. Na kauwai lalai tale eso ena veivosakitaki ga ena matabose ni tabanalevu. Na ka a vakatokai tu e liu me “soqoni ni matabose e cake ni matabete” sa vakatokai oqo me “soqoni ni matabose e cake” (raica na taro 7 kei na 15, e ra).

Na ikuri ni itukutuku sa tiko ena ministering.lds.org/fij.

Ena Tabanalevu, ena Dua na Kuoramu ni Matabete i Melikiseteki

A vakavulica o Peresitedi Russell M. Nelson ni “sega ni gadrevi me dau lako kecega mai ena dua na gauna na ivakatakila. Ena dau lako mai vakalalai.”¹ Na kena cereki na tuvai ni kuoramu ni matabete kei na tubu cake ni kilai vinaka na idola ni matabete sa vakarautaka e dua na ivakarau ni veitarataravi mai ni ivakatakila. Ena itukutuku taucoko ni Lotu, sa dau vakatakilai mai na Turaga na Nona lewa mai na vosa ena vosa, ka dau vakalougatataki ira tikoga na Luvena me ra kila vinaka na sala me ra vakayagataka kina na ivakavuvuli ni kosipeli ena ituvaki ni gauna oqo (raica na V&V 46:15-16).

Mai na loma ni vica na yabaki , e ratou sa vakasamataka tiko mai na Mataveiliutaki Taumada kei na Kuoramu ni iApositolo Le Tinikarua na veisau sa tukuni tiko e ra. Ena masumasu vakavuqa, kei na vulici vakavuku ni yavu vakaivolanikalou ni kuoramu ni matabete, era sa lomavata kina na iliuliu vakatulewa ena Lotu, ka vakadeitaka ni sai koya oqo na lewa ni Turaga, ka ra sa tutaka yani ki liu na kena tuvai vou na kuoramu ena tabanalevu kei na iteki, ka yaco oqo me dua tale na ikalawa ni veivakararamataki ni vei-Vakalesuimai.

1. Na cava so sa veisau baleti ira na ilawalawa ni bete levu kei na kuoramu ni italatala qase?

Ena tabanalevu, o ira na lewe ni kuoramu ni italatala qase kei na ilawalawa ni bete levu era sa na cokovata ki na dua ga na kuoramu ka dua na kena mataveiliutaki. Na kuoramu oqo, sa na tubu cake na kena iwiliwili kei na duavata, ka sa na vakatokai me “kuoramu ni italatala qase,” ka sa na sega na ilawalawa ni bete levu ena tabanalevu.

Na kuoramu oqo ni italatala qase era na tiko kina na italatala qase taucoko kei ira na italatala qase namaki ena tabanalevu kei ira na bete levu era sega ni kacivi ena matabisopi, ena mataveiliutaki ni iteki, ena matabose e cake, se cakacaka tiko vaka-peteriaki.

2. Ena tuvanaki vakacava na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase?

Ena vakacegui iratou na iliuliu ni lawalawa ni bete levu kei na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase o Peresitedi ni iteki, ka rau veivuke kina oi rau na nona daunivakasala, ena vakacegui iratou na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu. Ena qai kaciva o peresitedi ni iteki e dua na peresitedi vou ni kuoramu ni italatala qase ena tabanalevu yadua, o peresitedi ni iteki, e dua na daunivakasala sa lesi, se dua na lewe ni matabose e cake ni iteki me na kacivi rau na daunivakasala sa vakaturi mai me na laki vei qaravi ena mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase. Sa rawa me ra lewe ni mataveiliutaki vou ni kuoramu ni italatala qase o ira na italatala qase kei na bete levu, ena yabaki ni bula cava ga kei na kila, me ra na vei qaravi vata ena dua ga na mataveiliutaki ni kuoramu oqo. Sa rawa vua e dua na italatala qase se bete levu me na vei qaravi vaka-peresitedi ni kuoramu se me daunivakasala kina.²

3. O cei ena dusimaka na cakacaka nei peresitedi ni kuoramu ni italatala qase?

Sa na vakarorogo vakatabakidua o peresitedi ni kuoramu ni italatala qase vei peresitedi ni iteki, ni na vakarautaka na veituberi vakavuli kei na veidusimaki mai na mataveiliutaki ni iteki vakakina mai na matabose e cake. Me vaka ni sa bete levu vakatulewa ena tabanalevu o bisopi, ena bose vakawasoma talega kei peresitedi ni kuoramu ni italatala qase. Ena vakasalataki koya o bisopi ka na dusimaki koya vakavinaka ena sala vinaka duadua me na qarava ka vakalougatataki ira kina na lewe ni tabanalevu, ka cakacaka vata kei na mataisoqosoqo kece ni tabanalevu. (Raica na *iVoladusidusi 2*, 7.3.1.)

4. Na veisau oqo ni ituvatuva ni kuoramu ena veisautaka beka na itutu ni matabete era taura tu na lewe ni kuoramu?

Sega. O ira na italatala qase era na italatala qase tikoga kei ira na bete levu era na bete levu tikoga ena lewa sa tu ena nodra ilesilesi. Ia, era na dautabaki tikoga na italatala qase mera laki bete levu ena gauna era na kacivi mera lewe ni mataveiliutaki ni iteki, matabose e cake, se matabisopi—se gauna tale eso ena lewa nei peresitedi ni iteki ena masumasu ni kena vakasamataka kei na veivakauqeti vakayalo.

5. Ena rawa ki na tabanalevu me sivia na dua na nona kuoramu ni italatala qase?

Io. Ena yalo ni Vunau kei na Veiyalayalati 107:89, ni sa sivia na iwiliwili ni lewe ni Matabete i Melikiseteki era lotu tiko, mera na tauyavutaka na iliuliu e dua tale na kuoramu ni italatala qase. Ena kena vakaoqo, me na wase vakatautauvata vei rau na kuoramu yadua na nodra yabaki ni bula, kila, kei na itutu ni matabete kei na kaukauwa.

Ena iTeki, Ena Dua na Kuoramu ni Bete Levu.

6. Na veisau cava sa yaco baleta na kuoramu ni bete levu ena iteki?

Ena tomana tikoga na mataveiliutaki ni iteki na nona veiqaravi ni mataveiliutaki ni kuoramu ni bete levu. O ira na lewe ni kuoramu oqo sai ira na bete levu era veiqaravi tiko ena gauna oqo ena mataveiliutaki ni iteki, ena matabisopi, ena matabose e cake, ka cakacaka tiko vaka-peteriaki. O ira na dauniyau ni tabanalevu kei na iteki kei na vunivola liu era sega ni lewena na kuoramu ni bete levu.

O ira na lewe ni kuoramu ni bete levu ena iteki era na dau soqoni vata kei ira na kuoramu ni italatala qase kera sega ni lesi ki na dua tale na itavi.

7. Na cava na ilesilesi ni dua na kuoramu ni bete levu ena iteki?

Ena nodra ilesilesi ni vakatulewa, ena soqoni vata na mataveiliutaki ni iteki kei ira na lewe ni kuoramu ni bete levu ena iteki ni sa gadrevi vakakina mera veituberi vakavuli ka vukea na lewe ni kuoramu ena nodra veikacivi. Na soqoni ni iteki sa dau vakayacori tiko mai ka vakamacalataki tiko ena *iVoladusidusi 2*, wase 18.3 ena tomani tikoga vata kei na kena veisau oqo:

- Na bose ni komiti e cake ni matabete ena iteki era sa na vakatokai me “soqoni ni matabose e cake.”
- Sa na sega tale ni caka na nodra soqoni vakayabaki na bete levu kece sa tabaki ena iteki. Ia, ena vakayacora tikoga na mataveiliutaki ni iteki e dua na nodra soqoni vakayabaki na kuoramu ni bete levu ena iteki.

8. Na cava mada na inaki ni veisau oqo ni kuoramu ni Matabete i Melikiseteki?

Ni dua ga na kuoramu ni Matabete i Melikiseteki ena tabanalevu ena duavata kina na lewe ni matabete me vakayacori taucoko kina na gacagaca kece ni cakacaka ni veivakabulai, oka kina na cakacaka ni valetabu kei na tuva kawa era a veicokonaki kina e liu na iliuliu ni ilawalawa ni bete levu. Sa na rawa kina vei ira na lewe ni kuoramu ena yabaki ni bula cava ga kei na kila mera kune vinaka mai na nodra dui nanuma kei na kila maivei ira e duidui nodra yabaki ni bula. Sa na vakarautaka talega na ikuri ni madigi vei ira na lewe ni matabete matua mera veituberi vei ira eso, oka kina o ira na italatala qase namaki, lewenilotu vou, itabagone qase cake, kei ira sa lesu tale mai ki Lotu.

Na veisau oqo ena vukei ira na kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei mera cokonaka vata na nodra cakacaka. Era sa vakarawarawataka talega na kena cokonaki na kuoramu ki na matabisopi kei na matabose ni tabanalevu. Sa rawa kina vei bisopi ena veisau oqo me lesia eso tale na ilesilesi kivei rau na peresitedi ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei me rawa kina vei bisopi kei rau na nona daunivakasala me ratou raica vakatabakidua na nodratou ilesilesi taumada—vakabibi na vakatulewa tiko ki na Matabete i Eroni kei na goneyalewa.

Na Veiqaravi Oqo sa Mai Sosomitaka na Veituberi ni Matavuvale kei na Veisiko ni Veivakavulici

Ena vuqa na yabaki, era sa dau cakava tiko na dauveituberi ni vuvale kei na qasenivuli veisiko mera sikova na vale yadua ni lewenilotu, vakasavu itukutuku, ka veivuke ni sa gadrevi. Sa vuqa na auwa tawawili rawa ni veiqaravi yalodina ka veinanumi sa mai soli tiko ki na cakacaka cecere oqo.

Ni sa tarai cake ena yalodina oqori, era sa kerea tiko na iliuliu ni Lotu ena gauna oqo vei ira na lewenilotu mera raicamatua cake na nodra loloma sa Vakarisito vei ira na tamata, ena veika vakayalo ka vakayago (raica na *iVoladusidusi* 2, 3.2.3). Me vakamatatataki na loloma oqori, na parokaramu e liu ni veituberi ena vuvale kei na veisiko ni veivakavulici sa mai sasaga bibi sa vakatokai me “veiqaravi,” ka raici tiko maivei ira na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei ena veidusimaki nei bisopi.

9. Na cava na “veiqaravi”?

A cakava ena vakaraitaki na iVakabula na ibalebale ni veiqaravi me vaka a veiqaravi kina o Koya ni lomani Tamana kei na tamata yadua (raica na Joni 15:9–10). A loloma, veivakavulici, veimasulaki, veivakacegui, ka vakalougatataki ira sa vakavoliti Koya, ka sureti keda kece meda muri Koya (raica na Marika 8:34). Ni ra sa veiqaravi na lewe ni Lotu, era vakasaqara ena masumasu mera veiqaravi me vakataki Koya—mera “vakacegui ira era sa gadreva na veivakacegui,” “dau vakatawai ira na lewe ni lotu ena veigauna kece sara, dauvukei ira ka vakaukauwataki ira,” “dausikova na nodra veivale na lewenilotu yadudua,” ka vukei ira mera sa tisaipeli dina i Jisu Karisito (Mosaia 18:9; V&V 20:51, 53; raica talega na Joni 13:35).

Ni ra sa veiqaravi na lewenilotu, era na vakadeitaka ena veitaratara kei na veivakauqeti na gauna kei na mataqali ni veitaratara sa na vakayacori vei ira era na loloma kina. Era na vakasalataki ka soli itukutuku vei ira na nodra iliuliu ke lailai me vakavulatolu baleta na nodra veiqaravi kei na nodra gagadre kei na nodra qaqaqo tiko o ira era a sureti kina mera lomana. Era na ripotetaka yani na iliuliu na veivakatari ni veiqaravi oqo ena veivulatolu; era na sega tale ni ripotetaka na iwiliwili ni veisiko se veitaratara a caka vei ira na tamata yadua kei na vuvale. Me kena ikuri, ena dua na isema ni matabete ki na lewenilotu yadua, era sa tauyavutaka na tacida kei na ganeda dauveiqaravi e dua na ituvatuva ni veitaratara e rawa vei ira na iliuliu mera vakayagataka ena gauna rerevaki se leqa tubukoso.

10. Na cava e vakatokai vei ira sa dauveiqaravi?

O ira na lewe ni matabete era na vakatokai mera “baraca dauveiqaravi,” kei ira na marama iSoqosoqo ni Veivukei era na vakatokai mera “sisita dauveiqaravi.” Vakararaba, era na dau kacivi tikoga ena yacadra: “Baraca Jones” kei na “Sisita Smith.” Era na sega ni vakatokai mera “dauveiqaravi.”

11. E duidui ka tautauvata vakacava na veiqaravi mai na veituberi ni vuvale kei na veisiko ni veivakavulici?

Na veiqaravi e tautauvata kei na veituberi ni vuvale kei na veisiko ni veivakavulici ena vuvale yadua ni na tiko kina na veitacini matabete—baraca dauveiqaravi—me qarava ka lomana na vuvale se na tamata yadua e vakaitikotiko kina (raica na V&V 20:47, 59). Na sisita uabula yadua

ena lesi vua o ira na lewe ni iSoqosoqo ni Veivukei—na sisita dauveiqaravi—me na qaravi koya ka lomani koya, ka me qaqaco cake kina na vakamatatataki ni veiqaravi eratou a wasea na Mataveiliutaki Raraba ni iSoqosoqo ni Veivukei vakatekivu mai na Janueri 2018 (raica na “Keep in Touch with Her Anytime, Anywhere, Any Way,” *Ensign* se *Liahona*, Jan. 2018, 7).

Me ikuri, eso na veiqaravi ni veituberi ni vuvale kei na veisiko ni veivakavulici sa veisautaki me vukei ira na lewenilotu mera veiqaravi e vakatabakidua cake ki na kena sotavi na gagadre. Sa sega tale ni gadrevi na veitaratara ena veisiko me sa ka tuvai vakaivola. Sa rawa me yaco oqo e vale, ena lotu, se dua ga na vanua e taqomaki, veivakacegui, ka rawarawa. E vakavulica o Elder Jeffrey R. Holland: “[Na ka] bibi duadua sai koya na nomu sa vakalougatataka ka vukei ira o veiqaravi ena vukudra, oqori e sega sara ga ni dua kina na betena na ituvatuva se na vanua. Na ka bibi o ya na nomu lomani ira na nomu ka vakayacora tiko vakavinaka na ivakaro mo “dau vakaraici ira na lewe ni lotu.””³

Me ivakalekaleka, na veiqaravi ena liutaka ga na Yalo, e rabailevu, ka vakatabakidua ki na nodra gagadre na lewenilotu yadua.

12. Ena liutaki vakacava na veiqaravi na Yalo?

Ni ra veiqaravi na lewenilotu, era na vakasaqara na veivakauqeti mera kila na sala vinaka duadua mera vukei ira kina na tamata ka sotava na nodra gagadre. Ena vakarautaka beka e dua na veisiko a lokuci kei na qiri tiko ena talevoni vua e dua na sisita qase e tiko duadua, na isema e gadreva tiko o koya? Na nona sureti e dua na itabagone luluqa tiko vakalotu me mai vakaitavi ena dua na veivukei raraba sa veitaratara veivukei vakalevu duadua beka? Na tokoni ni nona qito soka e dua na cauravou ena vukei koya beka kei rau na itubutubu? Ena rawa beka ni vakamamadataka na nona icolacola bibi edua na ivolanikalou vakasinaiti ena inuinui ka vakau ena itukutuku ena talevoni veikauyaki? Ena rawa beka ni vakaraitaka na nomu kauwai e dua na ivola, kadi se imeli? Na cava beka ena vinakata na iVakabula me ra cakava na Nona italai? Na kunei ni isaunitaro veivakauqeti ni taro vakaoqo kei na vakayagataki na iwalewale kece me ia na veitaratara kivei ira sa lesi sa usutu ki na veiqaravi veivakauqeti. Me dolei na veiqaravi sa Vakarisito, me ra kakua ni vakararavi na baraca dauveiqaravi kei ira na sisita dauveiqaravi ki na veisiko tuvai vakaivola se itukutuku vakarautaki; me ra vakasaqara ga na veivakauqeti vakayalo ka vakasalataki ira na matavuvale ka me ra na lomani ira vakavinaka era sa lesi kina—vakayagataka na gauna kei na ivurevure sa tiko vei ira.

13. E tawavakaiyalayala vakacava na veiqaravi?

Sa tu na madigi vei ira na baraca kei na sisita dauveiqaravi mera cakava na nodra vinaka taucoko. O ira era sa sureti mera na lomana ena sega beka ni tautauvata na nodra gagadre yadua. Na cakacaka vata kei na matabisopi kei na matabose ni tabanalevu, e ratou na veitaratara na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei na ka me vakaliuci kivei iratou na baraca kei na sisita dauveiqaravi me ratou kila o cei e gadrevi ira vakalevu cake. Me na vakaliuci vakalevu o ira na lewenilotu vou, ira na lewenilotu luluqa vakalotu era na malele mai, kei ira talega na itubutubu dua, vada, kei na yada. Me ra lesia na iliuliu e dua na iliuliu ni itabagone ki na dua na vuvale e tiko kina e dua na cauravou se goneyalewa e sotava tiko na bolebole, ka lesi ira yani vakatotolo na baraca kei na sisita dauveiqaravi kivei ira na saumaki vou mai. Sa rawa me ra lesia e dua ga vei ira na lewe ni kuoramu ni italatala qase—bete levu kei na italatala qase—ki na veiqaravi vakaoqo.

Ke sa gadrevi, sa rawa me lesi e dua na veiwatini ki na dua na matavuvale se dua na tamata. Me kena ikuri, sa rawa me ra vakaitavi vakabibi kina o ira na iSakisaki kei na Leba me ra itokani kivei ira na marama ena iSoqosoqo ni Veivukei, me vakataki ira na bete kei na ivakavuvuli ni ra veiqaravi vata kei ira na lewe ni Matabete i Melikiseteki (raica na taro 22 e ra).

14. E vakatabakidua vakacava na veiqaravi ki na nodra gagadre na lewenilotu yadua?

Era vakasaqara na baraca kei na sisita dauveiqaravi mera cakava na ka vinaka duadua e sotava na gagadre ni tamata yadua. Na gacagaca kece ni veitaratara sa tu vakarau me cakava na veivakauqeti ni Yalo ka sotava na nodra gagadre o ira era qarava. Na sotavi ni gagadre oqori ena tekivu ena kena masulaki na veivakasama ka veivosaki vakaitukutuku kei na matavuvale kei na tamata yadua era sa lesi kina. Ena veivosaki oqo kei na veitaratara ena tarava, era na vakarorogo kivei ira era qarava me rawa ni ra kila na sala uasivi mera veiqaravi kina, na kena gauna kei na mataqali veitaratara era gadreva, kei na gadrevi ni itukutuku cava mera wasea. O ira sa veiqaravi era na raica me veiganiti na veitaratara kece ki na dua na lewe ni vuvale.

Era na vakasaqara na baraca kei na sisita dauveiqaravi mera vukea na tamata yadua kei na matavuvale mera vakavakarau ki na nodra cakacaka vakalotu e tarava, maroroya na veiyalayalati era sa cakava, ka mera bula-rawati ira. Ena oka talega ena veivuke oqo na wasei ni itukutuku vakayalo sa nodra vakatabakidua na tamata yadua se matavuvale, dina ga ni veiqaravi e ilesilesi sega ni vakaliuci kina na wasei ni dua na itukutuku vakayalo. Na *Liaonakei* na *Ensign* sa na sega ni tiko kina na itukutuku vakatabakidua me na vakayagataki ena veitaratara ni veiqaravi.

15. Era na cokotavata vakacava na iliuli ni Matabete i Melikiseteki kei na iSoqosoqo ni Veivukei na nodra cakacaka?

Na gumatuataki cake ni nodra qaravi na tamata sa dua na inaki kei na tubu vakai koya ni kena qaqaqo na vakavou ni kuoramu ni matabete kei na duavata sa yaco ena iSoqosoqo ni Veivukei. Sa yaco na veiqaravi me dua na sasaga veicokonaki me vakayacori kina na ilesilesi ni matabete me ra “dausikova na nodra vuvale na lewenilotu yadudua” ka “dau vakatawai ira na lewe ni lotu ena veigauna kece sara, dauvukei ira ka vakaukauwataki ira” kei na inaki ni iSoqosoqo ni Veivukei me ra “tubu ena nodra ivakadinadina ni Tamada Vakalomalagi kei Jisu Karisito kei na Nona Veisorovaki; vaqaqacotaki ni tamata yadua, matavuvale, kei na itikotiko ena cakacaka vakalotu kei na veiyalayalati; ka cakacaka vata ena duavata mera vukei o ira sa tiko leqa” (V&V 20:47, 53; *iVoladusidusi* 2, 9.1.1).

Ni rau cakacaka vata ena veidusimaki nei bisopi, sa nodra madigi na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei mera na vakauqeti, tuvanaki, ka veicokonaki ena nodra vakatawai na tamata yadua kei na matavuvale. Na veicokonaki e oka kina na cakacaka vata ena sala oqo:

- Ena vakatura na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase na ilesilesi ki na tamata yadua kei na vuvale ena tabanalevu. Ena vakatura na mataveiliutaki ni iSoqosoqo ni Veivukei na ilesilesi ni veiqaravi me baleti ira na marama ni iSoqosoqo ni Veivukei. Ni tiko e dua na gagadre bibi, sa rawa ki na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei mera veivosakitaka na ilesilesi yadua ni bera ni ra vakadeitaki.
- Ena vakatura na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei na ilesilesi ni veiqaravi vei bisopi me na vakadonuya.

- Ni gadrevi, sa rawa kivei ira na baraca kei na sisita dauveiqaravi mera veivosakitaka na veituvaki bibi ni tamata yadua, ka mera veitaratara ki na nodra kuoramu se iliuliu ni iSoqosoqo ni Veivukei ena vuku ni veivuke kei na ivurevure.
- Era na bose vakavulatolu na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei mera veivosakitaka kina na nodra gagadre na tamata yadua kei na vuvale a kau mai ena veivakatari ni veiqaravi.
- Ni oti na bose oqo, rau na veivosaki o peresitedi ni kuoramu ni italatala qase kei iSoqosoqo ni Veivukei vata kei bisopi me wali na gagadre oqo ni tamata yadua kei na vuvale.
- Ni gadrevi, era na soli ivakasala na iliuliu ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei ena matabose ni tabanalevu me baleta na veiqaqacotaki kei na gagadre e kunei ena veivakatari ni veiqaravi ka tuvanaka na veiqaravi ka vakalougatataki ira na lewe ni tabanalevu.

Me rawarawa na veicokonaki, ena raicamatua na tabanalevu na bose ni matabose ni tabanalevu ni sa sega ni vakayacori na bose ni komiti e cake ni matabete. Ena veivosakitaki na lewenibose a dau laurai e liu ena bose ni komiti e cake ni matabete ke gadrevi ena bose tale eso ni matabisopi, matabose ni tabanalevu, se bose vulatolu nei bisopi, peresitedi ni kuoramu ni italatala qase, kei iSoqosoqo ni Veivukei.

16. Era na taura vakacava na lewenilotu na nodra ilesilesi ni veiqaravi?

Era na bose vata na iliuliu kei ira na baraca kei na sisita dauveiqaravi—vakaitokani vata—mera wasea na nodra ilesilesi vei ira ka veivakasalataki baleta na veiqaqacotaki, gagadre, kei na nodra ibolebole era veiqaravi kina. Na veivosaki oqo ena rawa me yaco ena veivakatari ni veiqaravi (raica na taro 20, e ra) se na gauna ga e gadrevi kina.

17. Na cava na itavi ni veisiko ki na loma ni itikotiko?

Ena vuku ni iwiliwili, balavu ni gaunisala, veitaqomaki, kei na gagadre tale eso, na veisiko ki na itikotiko yadua ena veivula ena dredre se sega ni rawa me caka; ia e bibi na veisiko ni tamata yadua ena gauna e rawa kina. Na veiqaravi me vakataka na iVakabula, era na raica na baraca kei na sisita dauveiqaravi na sala kece e rawa me ia kina na veivukei ka veitaratara kei ira era sa lesi kina.

18. Ena dau oka beka ena veiqaravi oqo na kena wasei e dua na itukutuku vakayalo?

Sega. Ni ra sa kila o ira na baraca kei na sisita dauveiqaravi o ira era sa lesi kina, era na kila na nodra gagadre ka na rawa me vakauqeti ira na Yalo Tabu mera vakavulica e dua na ivakavuvuli ni kosipeli. Ena rawa talega ki na dua na itubutubu me kerea e dua na ulutaga me baleta na nona matavuvale. Ia na “itukutuku” vinaka duadua o ya na veivukei kei na yalololoma.

19. Era na soli itukutuku vakacava na baraca kei na sisita dauveiqaravi me baleta na nodra veiqaravi?

Sa na sega tale ni ra vakasokumuni itukutuku na iliuliu baleta na matavuvale kei na tamata yadua era a sikovi ena dua na vula. Ia, era na soli ivakasala na baraca kei na sisita dauveiqaravi vei ira na nodra iliuliu ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei baleta na kedra ituvaki era qarava tiko kei na nodra sasaga ni veiqaravi. Na veivakasalataki vata oqo ena veivulatolu ke lailai ena veivakatari ni veiqaravi kei na dua tale na gauna ni sa rawa na veitaratara.

20. Na cava na veivakatarogi ni veiqaravi?

Ena vakayacori na veivakatarogi ni veiqaravi (1) me veivakasalataki baleta na veiqaqacotaki, gagadre, kei na ibolebole era sotava tiko na vuvale kei na tamata yadua sa lesi, (2) me vakadeitaka na gagadre cava mena veivuke kina na kuoramu, iSoqosoqo ni Veivukei, se matabose ni tabanalevu, kei na (3) me vulica mai vei ira na iliuliu ka vakayaloqataki ena sasaga ni dau ni veiqaravi.

Me vakavulatolu ke lailai, mera bose na baraca kei na sisita dauveiqaravi vata kei na dua na iliuliu ni kuoramu ni italatala qase se iSoqosoqo ni Veivukei, ke rawa vakatamata yadua kei nona itokani. Sa rawa ki na dua na veiwatini e rau veiqaravi vata me rau bose kei ira na iliuliu ni kuoramu ni italatala qase se iSoqosoqo ni Veivukei se ruarua. Ena loma ni veivakatarogi, sa rawa vei ira na baraca kei na sisita dauveiqaravi mera cauraka na itukutuku tale eso ni gadrevi vakakina—vakatamata se qiri ena talevoni, teks, imeli, se so tale. Era na wasewa na itukutuku maroroi vei ira walega na peresitedi ni kuoramu ni italatala qase se iSoqosoqo ni Veivukei—se vei bisopi duadua ga.

21. Era na maroroya vakacava na iliuliu na itukutuku ni veivakatarogi ni veiqaravi?

Era na maroroya tiko na mataveiliutaki ni kuoramu ni italatala qase kei na iSoqosoqo ni Veivukei e dua na itukutuku ni veivakatarogi a vakayacora kei ira na baraca kei na sisita dauveiqaravi. Era na vola tiko na iliuliu na vula ni veivakatarogi kei cei a vakaitavi kina. Era na ripotetaka na veitokani a vakatarogi ke dua mada ga vei rau na itokani a vakatarogi ena loma ni vumatolu.

Me qai yacova na 1 ni Okosita, 2018, sa na vakarautaki tu na app ni LDS Tools vakakina ki na iVurevure nei iLiuliu kei Vunivola ena LDS.org me baleta na soli itukutuku vakaoqo. Sa na vakarautaki tale tu ga na veisau ena Ripote Vumatolu ena loma ni 2018. Na ikuri ni vakamacala baleti ira na iliuliu kei na vunivola sa na vakarautaki tu ena notisi e tarava mai oqo ni itikitiko liu ni Lotu.

Okata na iTabagone ena Veiqaravi.

22. Ena rawa vakacava ki na itabagone mera oka ki na ilesilesi ni veiqaravi?

Sa rawa vei ira na iliuliu mera lesi ira na iSakisaki kei ira na Leba mera itokani vei ira na marama ni iSoqosoqo ni Veivukei, me vakataki ira na bete kei na ivakavuvuli era sa lesi mera itokani vei ira na lewe ni Matabete i Melikiseteki. Era na wasea na itabagone na nodra isolisoli vakasakiti ka ra na tubu vakayalo ni ra veiqaravi vata kei ira na uabula ena cakacaka ni veivakabulai ka ra soli ivakasala baleta na veiqaravi o ya ena veivakatarogi ni veiqaravi. Me ikuri, na nodra oka na itabagone ena ilesilesi ni veiqaravi ena tubu kina na sasaga ni veivukei vei ira na tamata ena kena tosoi cake na iwiliwili ni lewenilotu era vakaitavi. Ena rawarawa ka vaqacacotaka talega na sasaga oqo ena loma ni vuvale vei tina kei luvena yalewa—kei ira na tama kei luvedra tagane—ni ra veiqaravi vata.

23. E dodonu beka vua e dua na itabagone me tiko na nona baraca kei/se sisita dauveiqaravi e lesi vakatabakidua vua?

Sega. O ira na cauravou kei na goneyalewa era na qaravi ga era veiqaravi ki na nodra vuvale ka ra sa vukei talega maivei ira na iliuliu ni Matabete i Eroni kei na Goneyalewa.

Na veisau oqo ena kuoramu me sa na tekivu sara. Na veisau ni veiqaravi oqo ena taura toka e dua na gauna ia mena tuvai ena kena totolo duadua. Na ikuri ni itukutuku sa tiko ena ministering.lds.org/fij.

Yalovinaka me kilai tiko ni tukuni tiko na tabanalevu kei na bisopi sa baleta talega na tabana kei na peresitedi ni tabana, na iteki sa baleta talega na tikina, kei na peresitedi ni iteki sa baleta talega na tabana ni kaulotu kei na peresitedi ni tikina.

-
1. Russell M. Nelson, “Kerekere, Vakasaqara, Tukituki,” *Ensign se Liaona*, Nove. 2009, 83.
 2. Raica na Vunau kei na Veiyalayalati 107:9–12 Ena tikina e 11 “na bete levu” sa baleta tiko e dua na bete levu vakatulewa.
 3. Jeffrey R. Holland, “Mata ki na Lotu,” *Ensign se Liaona*, Nove. 2016, 62.